

JULIJE III. (1550. -1555.)
(JULIUS III.)

» Dekret o sakramentu euharistije « (Tridentski sabor, XIII. sjednica, 11. X. 1551.)

Predgovor

Sveti ekumenski i opći Tridentski sabor... premda se nije bez posebnog vodstva i upravljanja Duha Svetoga okupio sa svrhom da izloži pravo i staro učenje o vjeri i sakramentima, te da donese lijek za sva krivovjerja i druga vrlo teška zla koja u ovo vrijeme teško muče Božju Crkvu, i kidaju je na mnoge i različite dijelove; ipak je (sabor) već od početka imao posebno u namjeri da potpuno iskorijeni kukolj strašnih zabluda i raskola, koje je posijao čovjek neprijatelj u ovim našim teškim vremenima, u vjerskom učenju, slavljenju i štovanju presvete euharistije [**usp. Mt 13,25**], koju je inače naš Spasitelj ostavio u svojoj Crkvi kao znak jedinstva i vjere, kojom je želio međusobno ujediniti i povezati sve kršćane.

I tako isti sveti sabor, predajući ono zdravo i iskreno učenje o tom časnom i božanskom sakramentu euharistije, o kojem je Katolička crkva poučena od samoga Gospodina našega Isusa Krista i njegovih apostola, a koje je ona, prosvjetljena od Duha Svetoga koji ju trajno upućuje u svaku istinu [**usp. Iv 14,26**], zadržala i koje će sačuvati do kraja vjekova, zabranjuje svim Kristovim vjernicima, kako se poslije ovoga ne bi o presvetoj euharistiji usudili drukčije vjerovati, učiti ili propovijedati, osim (onako) kako je to ovim dekretom protumačeno i definirano.

Poglavlje 1. - O stvarnoj prisutnosti Gospodina našega Isusa Krista u presvetom sakramentu euharistije

Na početku sveti sabor otvoreno i iskreno ispovijeda da se poslije posvećenja kruha i vina, u blagoslovljenom sakramentu svete Euharistije, uistinu, stvarno i bitno [**kan. 1**], pod prilikama tih vidljivih tvari, nalazi Gospodin naš Isus Krist, pravi Bog i čovjek. I nije međusobno suprotstavljeno da sam naš Spasitelj stalno sjedi na nebesima zdesna Ocu, u skladu s (svojim) naravnim načinom postojanja, a da isto tako bude sakramentalno prisutan i nama nazočan svojom supstancijom i na mnogim drugim mjestima, načinom postojanja koji riječima jedva možemo izraziti, a koji je ipak Bogu moguć [**usp. Mt 19,26; Lk 18,27**]; to možemo spoznati mišlju prosvjetljenom vjerom i to moramo najpostojanije vjerovati.

Tako su naime naši pređi, koliko god ih je bilo u pravoj Kristovoj crkvi, koji su raspravljali o tom presvetom sakramentu, najotvorenije ispovijedali da je tako divni sakrament na posljednjoj večeri ustanovio naš Otkupitelj, kad je poslije blagoslova kruha i vina jasnim i nedvojbenim riječima posvjedočio da njima (apostolima) daje svoje vlastito tijelo i svoju krv; budući pak da te riječi spomenute od svetih evanđelista [usp. Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Lk 22, 19 sl.], a kasnije ponovljene od božanskog Pavla [1 Kor 11,24 sl.], izražavaju ono vlastito i jasno značenje kako su ih razumijevali Oci, zaista je najnedostojnija zloba, kad se to značenje od nekih svadljivih i zlih ljudi (želi svesti) na izmišljene i prazne izraze, kojima se niječe istina tijela i krvi Kristove, koje se okreće protiv općeg shvaćanja Crkve, koja je kao "stup i uporište istine" [1 Tim 3,15]; takvo tumačenje izmišljeno od bezbožnih ljudi treba odbaciti kao đavolsko, a s uvijek zahvalnom i predanom dušom treba priznavati to najdragocjenije Kristovo dobročinstvo.

Poglavlje 2. - O razlogu uspostavljanja tog presvetog sakramenta

Kad je dakle naš Spasitelj, odlazeći s ovoga svijeta k Ocu, ustanovio taj sakrament u kojem je kao izlio bogatstvo svoje božanske ljubavi prema ljudima, "čudesima svojim spomen postavi" [Ps 111,4], te je zapovjedio da se u njegovom primanju štuje spomen na njega [usp. Lk 22,19; 1 Kor 11,24], i naviješta njegovu smrt, dok sam ne dođe suditi svijetu [usp. 1 Kor 11,26].

On je naime želio da se taj sakrament uzima kao duhovna hrana dušama [usp. Mt 26,26], kojima će se hraniti i jačati [kan. 5], živeći život onoga koji je kazao: "Koji mene blaguje živjet će po meni" [Iv 6,57], i kao zalog kojim se oslobađamo od svakidašnjih grijeha i branimo od smrtnih grijeha.

Osim toga on je želio da to bude zalog naše buduće slave i vječne sreće, a i znak onog jednog tijela kojemu je on postao glava [usp. 1 Kor 11,3; Ef 5,23]; želio je da sa svakim od nas bude povezan kao s udovima najtješnjom vezom vjere, ufanja i ljubavi, kako bismo svi isto govorili i kako među nama ne bi bilo raskola [usp. 1 Kor 1,10].

Poglavlje 3. - O uzvišenosti presvete euharistije nad drugim sakramentima

Presveta euharistija ima s ostalim sakramentima zajedničko sljedeće: "da je znak svete stvari i vidljivi oblik nevidljive milosti"; ostali sakramenti imaju moć posvećivanja tek onda kad se netko njima služi, a u euharistiji se nalazi nešto izvanredno i jedinstveno, u njoj je sam začetnik svetosti i prije primanja (sakramenta) [kan. 4].

Apostoli naime još nisu primili euharistiju iz Gospodinovih ruku [usp. Mt 26,26; Mk 14,22], a on sam je već tada tvrdio da je ono što će im pružiti njegovo tijelo. Ova vjera je uvijek bila u Božjoj Crkvi, da se odmah poslije posvećenja pod prilikama kruha i vina nalazi pravo tijelo našega Gospodina i njegove krvi, zajedno s njegovom dušom i božanstvom; tijelo se naime nalazi pod prilikama kruha i krv pod prilikama vina snagom riječi; tijelo se nalazi pod prilikama vina i krv pod prilikama kruha i duša pod obje (prilike), snagom same naravne povezanosti i popratnosti, kojom se međusobno ujedanjuju dijelovi Gospodina Krista koji je već uskrsnuo od mrtvih i koji više neće umrijeti [usp. Rim 6,9], božanstvo se pak nalazi zbog onog čudesnog hipostatskog sjedinjenja s njegovim tijelom i dušom [kan 1 i 3].

Zbog toga je najjistinitije, da se (On) nalazi pod jednom i drugom i pod obje prilike. Čitav i potpuni Krist se nalazi pod prilikama kruha i pod svakim dijelom tih prilika, isto tako čitav pod prilikama vina i pod svakim njihovim dijelom [**kan. 3**].

Poglavlje 4. - O transupstancijaciji

Budući pak da je Krist naš Spasitelj kazao da je uistinu njegovo tijelo ono što je pružao pod prilikama kruha [**usp. Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Lk 22,19 sl.; 1 Kor 11,24-26**] zbog toga je to uvjerenje uvijek bilo u Katoličkoj crkvi, a ovaj sveti sabor to sada ponovo izjavljuje: posvećenjem kruha i vina čitava supstancija kruha pretvara se u supstanciju tijela našeg Krista Gospodina, a čitava supstancija vina u supstanciju njegove krvi. Tu je pretvorbu sveta Katolička Crkva prikladno i u pravom smislu nazvala transupstancijacija [**kan. 2**].

Poglavlje 5. - O kultu i štovanju koje treba iskazivati ovom presvetom sakramentu

I tako se ne ostavlja nikakvo mjesto sumnji da svi Kristovi vjernici, prema običaju koji je uvijek bio prihvaćen u Katoličkoj crkvi, kod štovanja ovog presvetog sakramenta iskazuju bogoštovlje koje se treba (iskazivati) pravom Bogu [**kan. 6**]. I ne treba taj sakrament manje štovati zbog toga, jer ga je Krist Gospodin ustanovio za blagovanje [**usp. Mt 26,26-29**]. Mi naime vjerujemo da je u njemu prisutan isti onaj Bog, za kojeg je Otac vječni kazao uvodeći ga u svijet: "I klanjat će mu se svi anđeli Božji" [**usp. Heb 1,6; iz Ps 97,7**], kome su se mudraci poklonili pavši ničice [**usp. Mt 2,11**], kome su se konačno, prema svjedočanstvu Pisma, poklonili i apostoli u Galileji [**usp. Mt 28,17; Lk 24,52**].

Osim toga ovaj sveti sabor izjavljuje da je pobožno i vjerno u crkvu Božju već uveden običaj, da se svake godine na zaseban blagdan posebnom pobožnošću i svečanošću slavi ovaj uzvišeni i poštovani sakrament, te da se u procesijama pobožno i s poštovanjem nosi po ulicama i trgovima.

Jako je ispravno da se odrede neki blagdani kada će svi kršćani na neki poseban i neobičan način posvjedočiti da se sa zahvalnom dušom prema zajedničkom Gospodinu i Spasitelju, sjećaju tako neizrecivog i zaista božanskog dobročinstva, kojim se predstavlja njegova pobjeda i trijumf. Tako je naime trebalo proslaviti pobjednicu istinu nad laži i krivovjerjem, kako bi njegovi protivnici, videći takav sjaj i stavljeni pred toliku radost opće Crkve, oslabljeni i slomljeni nestali, ili da zahvaćeni stidom i smeteni, jednom odustanu.

Poglavlje 6. - O čuvanju sakramenta svete euharistije i o nošenju bolesnicima

Običaj čuvanja svete euharistije u svetištu je tako star, da je on bio priznat i u vrijeme Nicejskog sabora. Nadalje, nalazi se da je nošenje bolesnicima iste svete euharistije, koja se u tu svrhu brižljivo čuvala u crkvama, osim što je to povezano s najvišom pravednošću i razumnošću, zapovjedbano i na mnogim saborima i ono se obdržavalo prema najstarijem običaju Katoličke crkve. Zbog toga je ovaj sveti sabor odredio da se zadrži taj vrlo spasonosan i potreban običaj [**kan. 7**].

Poglavlje 7. - Priprema koju treba provesti kako bi netko dostojno primio svetu euharistiju

Ako nije prikladno da netko pristupi bilo kojim svetim obredima osim sveto i što je čovjeku kršćaninu jasnija velika svetost i uzvišenost tog sakramenta, sigurno je da se tim brižljivije mora čuvati kako ne bi njegovom primanju pristupio bez velikog poštovanja i svetosti **[kan. 11]**, posebno pak kad kod Apostola čitamo one riječi pune straha "Jer tko nedostojno jede i pije, sud sebi jede i pije ako ne razlikuje Tijela" **[1 Kor 11,29]**. Zbog toga onome koji se želi pričestiti treba dozvati u sjećanje Apostolovu zapovijed: "Neka se dakle svatko ispita" **[1 Kor 11,28]**.

Crkveni pak običaj govori da je potrebna takva provjera, jer nitko ne smije bez prethodne sakramentalne ispovijedi pristupiti svetoj euharistiji tko si je svjestan smrtnog grijeha, premda mu se čini da je skrušen. Ovaj sveti sabor određuje da to trebaju trajno obdržavati svi kršćani, pa i oni svećenici koji po službi trebaju slaviti misu, osim ako nema dovoljno svećenika. Ako bi zbog potrebe svećenik slavio misu bez prethodne ispovijedi, treba se što prije ispovjediti.

Poglavlje 8. - O primanju tog divnog sakramenta

Što se pak primanja tiče, naši oci pravilno i mudro razlikuju tri načina primanja tog svetog sakramenta. Neki su naime učili da ga neki primaju samo sakramentalno, kao (npr.) grješnici; drugi ga primaju samo duhovno, oni naime koji željom blaguju predočeni nebeski kruh, te živom vjerom "ljubavlju djelotvornom" **[Gal 5,6]**, osjećaju njegove plodove i korist; treći pak (to čine) ujedno sakramentalno i duhovno **[kan. 8]**; to su naime oni koji su se prije ispitali i poučili da k tom božanskom stolu trebaju pristupiti obukavši svadbenu haljinu **[usp. Mt 22,11 sl.]**.

Kod sakramentalnog primanja je u Crkvi Božjoj uvijek bio običaj da laici primaju pričest od svećenika, a da svećenici kod slavljenja mise pričešćuju sami sebe **[kan. 10]**; taj običaj koji potječe od apostolske predaje treba zadržati po pravu i po redu.

Konačno, sveti sabor očinskom ljubavlju opominje, potiče, moli i zaklinje "darom premilosrdnog srca Boga našega" **[Lk 1, 78]**, kako bi se svi i pojedini, koji nose kršćansko ime, u tom "znaku jedinstva", u toj "vezi ljubavi", konačno složili i dogovorili u tom znaku sloge; sjećajući se tolike uzvišenosti i tako izvanredne ljubavi Isusa Krista našega Gospodina, koji je dao kao otkupninu za naše spasenje svoju ljubljenu dušu, a za hranu nam je dao svoje tijelo **[usp. Iv 6,48-58]**, da vjeruju u ova sveta otajstva tijela i krvi njegove i da ih štiju onom postojanošću i čvrstoćom vjere, onom pobožnošću duše, onom odanošću i poštovanjem, kako bi taj najbitniji kruh **[usp. Mt 6,11]** mogli često primiti, tako da im on zaista bude život duše i vječno zdravlje duha, da bi okrijepljeni njegovom snagom **[usp. 1 Kor 19,8]** s puta ovog jadnog putovanja mogli dospjeti u nebesku domovinu, (domovinu) toga "kruha Jakih" **[Ps 78,25]**, koji sada blaguju pod svetim velom, kako bi ga blagovali bez ikakvog vela.

Budući pak da nije dovoljno reći istinu a da se ne razotkriju i ne pobiju zablude, sveti je sabor odlučio dodati ove kanone, kako bi svi koji su već spoznali katoličko učenje shvatili kojih se krivovjerja trebaju čuvati i (koje) izbjegavati.

Kanoni o sakramentu euharistije

Kan. 1. Tko niječe da se u presvetom sakramentu euharistije uistinu, stvarno i bitno nalazi tijelo i krv Gospodina našega Isusa Krista, zajedno s dušom i božanstvom, pa dosljedno čitav Krist, nego kaže da je Krist u tom sakramentu kao u znaku ili u slici ili u snazi, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 1., Pogl. 3.**].

Kan. 2. Tko kaže da u presvetom sakramentu euharistije ostaje supstancija kruha i vina zajedno s tijelom i krvlju Gospodina našega Isusa Krista, i niječe onu čudesnu i jedinstvenu pretvorbu čitave supstancije kruha u tijelo i čitave supstancije vina u krv, zadržavši ipak prilike kruha i vina, koju pak pretvorbu Katolička crkva vrlo prikladno naziva transupstancijacija, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 4.**].

Kan. 3. Tko niječe da se časnom sakramentu euharistije pod svakom prilikom, i pod pojedinim dijelom svake prilike, ako se on odijeli, nalazi čitav Krist, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 3.**].

Kan. 4. Tko kaže da nakon posvete u divnom sakramentu euharistije nije tijelo i krv Gospodina našega Isusa Krista, nego samo u primanju, kad se blaguje, a ne prije i poslije, te da u hostijama ili u posvećenim česticama koje se čuvaju ili ostaju nakon pričesti, ne ostaje pravo tijelo Gospodnje, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 3. sl.**].

Kan. 5. Tko kaže da je glavni plod presvete euharistije oprostjenje grijeha, ili da iz nje ne slijede drugi učinci, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 2.**].

Kan. 6. Tko kaže da Krista, jedinorođenoga Sina Božjega, u svetom sakramentu euharistije ne treba štovati niti vanjskim kultom bogoštovlja, i zbog toga ga ne treba štovati niti posebnim blagdanskim svečanostima, niti ga treba svečano okolo nositi u procesijama, prema hvalevrijednom i općem obredu i običaju svete Crkve, niti ga treba javno izlagati narodu na štovanje, te da su njegovi klanjatelji idolopoklonici, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 5. sl.**].

Kan. 7. Tko kaže da se sveta euharistija ne smije čuvati u svetištu, nego da je odmah poslije posvete treba podijeliti nazočnima; ili da se euharistiju ne smije časno nositi bolesnicima, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 6.**].

Kan. 8. Tko kaže da se Krista danog u euharistiji blaguje samo duhovno, a ne i sakramentalno i stvarno, neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 8.**].

Kan. 9. Tko niječe da su svi i pojedini Kristovi vjernici, obaju spolova, kada dođu u godine rasuđivanja,

obvezatni pričestiti se svake godine barem o Uskrsu, prema zapovijedi svete majke Crkve, neka bude kažnjen anatemom.

Kan. 10. Tko kaže da svećenik koji slavi misu ne smije samog sebe pričestiti, neka bude kažnjen anatemom **[usp. Pogl. 8.]**.

Kan. 11. Tko kaže da je sama vjera dovoljna priprema za uzimanje sakramenta presvete euharistije **[usp. Pogl. 7.]**, neka bude kažnjen anatemom.

I, kako se toliko otajstvo ne bi primalo nedostojno, te zbog toga za smrt i osudu, sam sveti sabor naređuje onima koje savjest tereti zbog smrtnog grijeha, koliko god mislili da su se skrušili, da se moraju prije toga sakramentalno ispovjediti ako ima dovoljan broj ispovjednika.

Tko bi se pak usudio suprotno učiti, propovijedati ili uporno tvrditi, ili pak braniti u javnim raspravama, tim samim će biti izopćen **[usp. Pogl. 7.]**.